

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

11.00 часова / Међународна селекција „Кругови“
Округли сто: Моји тужни монструми

12.00 часова (после Округлог стола критике) / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“
Дани књиге

Промоција позоришних издања

Александар Милосављевић „Позориште...“ (Народно позориште Тимочке крајине –
 Ценатр за културу „Зоран Радмиловић“, Зајечар, 2024)

Учествују: Александар Милосављевић и Мирослав Радоњић

Марија Меденица „Неодустајање“ (Стеријино позорје, 2024)

Учествују: Марија Меденица, Александар Милосављевић и Ружа Перуновић

Душко Љуштина „Примјењени маркетинг у хрватским казалиштима“ и „Распродано“
 (БЛЦ и Бесједа, Бања Лука 2023)

Учествују: Душко Љуштина, Мирослав Радоњић, Ненад Новаковић и Александар
 Милосављевић

14.00 часова / Културни центар Новог Сада
Јавно читање радова студената драматургије
Факултет драмских уметности Београд

16.00 часова / СНП, Камерна сцена
Позорје младих
Иван Вирипајев: ПИЈАНИ
Факултет савремених уметности Београд

3. година глуме

Класа: професор **БРАНИСЛАВ ЛЕЧИЋ**

Асистент: **ЈАНКО ЦЕКИЋ**

Играју

Марта: **ДУЊА АНТИЋ**

Марк: **НИКОЛА АНТОНИЈЕВИЋ**

Лаура: **МИЊА ПЕТРОВИЋ**

Лоренс: **ОГЊЕН ЈОВИЋ**

Магда: **АНЂЕЛА КУЗМАНОВИЋ**

Густав: **ЂОРЂЕ ПАНТОВИЋ**

Лора: **САРА ЈОВАНОВИЋ**

Линда: **ЈОВАНА ГЕОРГИЈЕВ**

Карл: **НОВАК ПУЛЕТИЋ**

Рената: **ЈАНА РОКИЋ**

Жана: **КАТАРИНА РАЈКОВИЋ**

Матеа: **ЛАНА ВУКАШИНОВИЋ**

Габријела: **КАЈА БАНИЋЕВИЋ**

Роза: **КАТАРИНА РАЈКОВИЋ**

Рос: **СТЕФАН КОМАТИНА**

Режија: **ЈАНКО ЦЕКИЋ**

Представа траје 1 сат и 40 минута.

17.00 часова / Биоскоп „Арена синелекс“

Филмски кругови – селекција документарних филмова са простора бивше Југославије
Мила Турајлић – **Live Documentary Performance** (премијера)
Филмске гериле – Сцене из Фонда Лабудовић
 (ауторка Мила Турајлић)

18.30 часова / Позориште младих

Позорје младих
Еурипид: ХЕКАБА
 Академија умјетности Бања Лука (Република Српска, БиХ)
 Препевао: **БРАНКО ПЛЕША**
 3. година глуме
 Класа: редовни професор **РАДОСЛАВ МИЛЕНКОВИЋ**
 Асистент: **НИКОЛИНА ФРИГАНОВИЋ**

Играју

БРАНИСЛАВ АЛЕКСИЋ
АНА ВИНЧИЋ
ИСИДОРА ДАВИДОВИЋ
ТАРА ЈОВАНИЋ
АНДРЕА НОВАКОВИЋ
МИЛА ПРОСАН

Редитељ: **РАДОСЛАВ МИЛЕНКОВИЋ**
 Сарадник редитеља: **НИКОЛИНА ФРИГАНОВИЋ**
 Сценограф: **ДРАГАНА ПУРКОВИЋ МАЦАН**
 Костимограф: **ЈЕЛЕНА ВИДОВИЋ**
 Сарадник за сценски говор: **БИЉАНА ЋУРОВИЋ**
 Сарадник за сценски покрет: **АНА ТЕШИЋ**
 Дизајнер звука: **МАРКО ФАБРИ**
 Графички дизајнер: **НАТАЛИЈА МИЛЕНКОВИЋ**

Представа траје 1 сат и 40 минута.

19.00 часова / Новосадско позориште / Újvidéki Színház

Такмичарска селекција

Албина Подградска
СИРОТА МИЛЕВА ИЗ БОСНЕ У НАШОЈ ЦИВИЛИЗАЦИЈИ ГОДИНЕ 1878.
 Народно позориште / Narodno kazalište / Népszínház Суботица, Дечје позориште
 Суботица и Сеоски културни центар Марковац

Режија: **АНЂЕЛКА НИКОЛИЋ**
 Драматургија и превод на мађарски: **РОЗИ Б. БРЕШЋАНСКИ**
 Сценски простор: **АНЂЕЛКА НИКОЛИЋ, РАДИВОЈЕ ДИНУЛОВИЋ**
 Костимограф: **МАРКО МАРОСИУК**
 Композитор: **ГЕЗА КУЧЕРА**
 Покрет: **ИСИДОРА СТАНИШИЋ**
 Превод на словачки: **ЗДЕНКА ВАЛЕНТ БЕЛИЋ**
 Превод на ромски: **СТЕВАН НИКОЛИЋ**
 Превод на пољски: **МАРЖЕНА МАЧЈУЛЕВИЋ**
 Лекторка за буњевачки језик: **КРИСТИНА ЈАКОВЉЕВИЋ**
 Лектор за српски језик: **САША ЛАТИНОВИЋ**
 Лекторка за мађарски језик: **АГНЕШ РАФАЈ ТЕЛЕЧКИ**

Улоге

Милева, девојчица: НИКА ВИЗИН
 Милева, девојка: ПЕТРА МИЈАИЛОВИЋ
 Милева, одрасла: ДИНА ТОМИЋ
 ДЕДОВИЋ
 Мајка: САЊА МОРАВЧИЋ
 Надничарка: СУЗАНА ВУКОВИЋ
 Сида: СОФИЈА ЖИВАНОВИЋ
 Софија: КИРА ТЕРТЕЛИ
 Зорка: ЕЛЕНА БУДИМИР
 Даринка: КАЛИНА БИБИН
 Лепосава: НЕВЕНА МОРАВЧИЋ
 Христина: ТАРА ВУКМИРИЦА
 Станка: СОФИЈА МОЛНАР
 Перса: ТЕОДОРА МАРКОВИЋ
 Јуца: ЛЕНА МИЈАИЛОВИЋ
 Берта: ДАНКА САВИН
 Један господин: МИЛОШ СТАНКОВИЋ
 Бертина мајка: КРИСТИНА
 ЈАКОВЉЕВИЋ
 Сељанка: ХЕРМИНА ЕРДЕЉ
 Максим Рока: АНДОР КОВАЧ НЕМЕШ
 Миклош Колар: КРИСТИЈАН
 БУДИНЧЕВИЋ
 Стипан Бикар: ЉУБИША РИСТОВИЋ
 Сима Торњански: МИЛАН ВЕЈНОВИЋ
 Јозеф Штеблер: ДИМИТРИЈЕ ДИНИЋ

Јошка Волф: АТИЛА БАРАТ
 Бележник, Лепосавин отац: УРОШ
 МЛАДЕНОВИЋ
 Мађар: ЧАБА РАЛБОВСКИ
 Словак: МИРОСЛАВ ФАБРИ
 Први Ром: МУХАМЕТ БУЊАКУ
 Други Ром: РИЧАРД АМБРУШ /
 AMBRUS RICHARD
 Прва Ромкиња: ВЕСНА КЉАЈИЋ
 РИСТОВИЋ
 Друга Ромкиња: МОЊА МЕДАКОВИЋ
 ВУКСАНОВИЋ
 Трећа Ромкиња: САБИНА ШЕЋИРИ
 Четврта Ромкиња: ФЛОРЕНСИЈА
 КАЈТАЗ
 Пета Ромкиња: ЕЛМЕДИНА
 СУЛЕЈМАНИ
 Процењивач: ИГОР ГРЕКСА
 Пишта, Дангуба: МИЛОШ МАЦУРА
 Куварица: СОФИЈА МАЂАР
 Кочијаш: ВЛАДИМИР ГРБИЋ
 Бадаваџија: АРПАД ЧЕРНИК
 Софијина мајка: ЧИЛА ПАМЕР
 Доктор: СРЂАН СЕКУЛИЋ

Представа траје око 2 сата

21.00 час / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“

Међународна селекција „Крућови“

Према роману Јурице Павичића

ЦРВЕНА ВОДА

Хрватско народно казалиште Сплит
 (Хрватска)

Режија: ИВИЦА БУЉАН

Сценографија: АЛЕКСАНДАР ДЕНИЋ

Драматизација: ИВОР МАРТИНИЋ

Уметнички сарадник: РОБЕРТ ВАЛТЛ

Костимографија: АНА САВИЋ ГЕЦАН

Музика: САША АНТИЋ, ЛУКА БАРБИЋ

Дизајн светла: СРЂАН БАРБАРИЋ

Дизајн тона: ТОМИСЛАВ ЛУЕТИЋ

Асистент костимографа: САНЕЛА
 МАРКОВИЋ

Улоге

Весна: НИВЕС ИВАНКОВИЋ

Јаков: НИКОЛА ИВОШЕВИЋ

Мате: СТИПЕ РАДОЈА

Силва Вела: АНА МАРИЈА ВЕСЕЛЧИЋ
 Горки: ГОРАН МАРКОВИЋ
 Бране: ДОНАТ ЗЕКО
 Уршула Роков: БРУНА БЕБИЋ
 Тонко Роков: НЕНАД СРДЕЛИЋ
 Адријан: СТИПЕ ЈЕЛАСКА
 Марио Цвитковић: МИЈО ЈУРИШИЋ
 Инспектор Човић: МАРЈАН
 НЕЈАШМИЋ БАНИЋ
 Елда: АНДРЕА МЛАДИНИЋ
 Дорис: КАТАРИНА РОМАЦ
 Милицајац, војник, конобар,
 форензичар: ЛУКА ЧЕРЈАН
 Милицајац, војник, полицајац:
 ЗДРАВКО ВУКЕЛИЋ

*Представа траје 2 сата и 30 минути
 без паузе.*

Такмичарска селекција

СИРОТА МИЛЕВА ИЗ БОСНЕ У НАШОЈ ЦИВИЛИЗАЦИЈИ ГОДИНЕ 1878.

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРКЕ

СИРОТА МИЛЕВА ИЗ БОСНЕ У НАШОЈ ЦИВИЛИЗАЦИЈИ ГОДИНЕ 1878, текст Албина Подградска, режија Анђелка Николић, копродукција Народно позориште Суботица / Narodno kazalište / Népszínház; Дечје позориште Суботица и Сеоски културни центар Марковац

Полазећи од никада изведеног драмског текста Албине Подградске, наведеног као први комад у нашој историји позоришта који је написала једна жена, редитељка Анђелка Николић изградила је заиста несвакидашњу представу, жанровски веома сложену и специфичну. Реч је о хибридном извођачком облику који укршта игру аматера и професионалаца, стварајући необично дело које има елементе драмског театра, постављеног у Брехтовом маниру отуђења, испреплетане са елементима позоришта заједнице и позоришта форума, где су конкретно и симболички избрисане границе између извођача и публике. У представи учествује четрдесетак извођача, доносећи снажну енергију колективног присуства, која одражава и бујну моћ мултиетничке заједнице, што је акценковано избором коришћења различитих језика – мађарског, словачког, ромског, српског. Радња тече у фрагментима, у отвореној форми битно ослоњеној и на учешће гледалаца који у представи гласају и коментаришу догађаје, и прати причу о Милевином принудном избеглиштву са мајком из Босне. Бежећи од рата и болних сећања на губитак оца и сестре, које су убили Турци, оне стижу у Србију где се грчевито боре да преживе, у новим трагичним, (пост)апокалиптичним околностима. Вишезначна радња отвара питања последица гажења достојанства у ратним временима, затим класних разлика које утичу на промене међуљудских односа, деликатно критикујући бахатост економске елите, као и поражавајуће друштвене владавине новца. Ипак, и у овом мраку рашчерупане људскости, указују се назнаке наде кроз солидарност, потребу да се помогне онима који су (привремено) пали на дно, у муљ постојања.

Ана Тасић

ЕКС ЛИБРИС

ЗОРКА: Милева. Босанка.

СОФИЈА: Ко је она девојка?

ДАРИНКА: Милева, што си тако невесела? Од када сте дошле овамо из Босне, ниси се насмејала.

СИДА: Кажи нам, драга Милева – зашто си ти дошла к нама из Босне?

МИЛЕВА: Сада је у Босни буна и рат, морали смо бјегати. Мој отац је пао у борби са Турцима. И сестру моју Даницу убили су Турци.

СИДА: Szegény Mileva.

БЕРТА: Зато се ти никад не Смијеш.

ЗОРКА: Како су гадни ти Турци!

СОФИЈА: És apukád mit csinált?

СПИСАТЕЉИЦА

Албина Подградска (Пешта, 1858–1880)

Написала је позоришни комад *Сирота Милева из Босне у нашој цивилизацији год. 1878*, први штампани сачувани позоришни текст на српском језику који потписује жена. Њено драмско дело објављено 1880. није наведено у *Српској књижи XVIII и XIX века*, што је утицало да је остало непознато и заборављено, као и млада списатељица. Нажалост, ова драма никада није играна на сцени што доприноси њеном паду у заборав. Траг о Албини Подградској налазимо у часопису *Јавор* који је у једанаест бројева 1891. указао на Српкиње које пишу. Наведено је преко сто имена, у осмом прилогу поменуто је и Албина.

Документи сведоче да је рођена 1858. у Пешти. У Новом Саду је живела од 1864, од своје шесте године. Ту је завршила основну школу, а затим и четири разреда „народне школе“, тзв. девојачку школу. У Српску учитељску школу у Сомбору уписује се 1874. Школу је учила три године и завршава је 1877. Још неко време остаје у Сомбору, највероватније зато што је ту од 1872. до 1878. предавао њен отац Јозеф Подградски (1823–1915). Испит за учитељицу положила је 1878. По повратку у Нови Сад 1878. написала је драму *Сирота Милева*. Исте године оболева, па не полаже стручни испит и не запошљава се. Нема података зашто 1880. одлази у Сомбор. У том граду умире 30. марта исте године где је и сахрањена. Имала је само 21 годину.

РЕДИТЕЉКА

Анђелка Николић
(Смедеревска Паланка,
1977)

Дипломирала је на Катедри за позоришну и радио режију Факултета драмских уметности и на Катедри за француски језик Филолошког факултета у Београду. Режирала је тридесетак представа у позориштима Србије и Словеније, за децу и одрасле, у институционалном оквиру и на независној сцени, и десетак радио драма.

Учествовала је на свим важнијим позоришним фестивалима у земљи и региону. Њене режије награђиване су на Стеријином позорју (*Радници умиру љевајући*), Фестивалу професионалних позоришта Србије (*Нејри*), Звездаришту и Фестивалу независних продукција (*Ејске ијрице: Зигање Скадра*), Вршачкој позоришној јесени (*Вучјак*). Добитница је Годишње награде Малог позоришта „Душко Радовић“ (*Дечак који каже да/гечак који каже не*) и награде Пикиног фестивала у Велењу (*Пији Дуја Чараја*). За представу *Шарлоша* добила је Награду за уметничку храброст на фестивалу ПатосОффирање у Смедереву. Представљала је Словенију на фестивалу „Најбоље са истока“ у Бечу (*Ниси заборавила, само се не сећаш више*).

Преводи са француског и енглеског језика. Чланица је извршног одбора ASSITEJ центра Србије. Учествовала је у оснивању уметничке групе *Хој.ла!*, у оквиру које реализује уметничке, истраживачке и активистичке пројекте. Покренула је ОНТД (*Organisation of Nice Theater Directors*), интернационалну и интерконтиненталну организацију позоришних редитеља.

КРИТИКА

Каква је судбина невољно расељених лица? Ево шта ће вам рећи једна сирота Милева из Босне...

Сироша Милева из Босне у нашој цивилизацији тогине 1878. Албине Подградске један је драмски комад управо о судбини невољно расељених лица. Заправо, не знам тачно шта је, прича или књижица, али тако нам је прошле недеље представљен у Народном позоришту Суботица. Као заборављен и запостављен драмски комад, и то први који је икада штампан, а да га је на српском језику написала жена, сачуван и данас.

Редитељка Анђелка Николић није ишла за тим да га архивира, нити да га актуелизује преко сваке мере. На пример, третирајући феномен избеглиштва из перспектива савремених ратова и геноцидних политика. Анђелка Николић се одлучила да *Милеву* представи посебно, као да је то овдашња и само наша прича, али ипак епских, цивилизацијских размера. Дакле, и универзална. И одлучила се да то уради у комуникацији, интеракцији са публиком. Па тако, већ после посвете у којој Албина Подградска наводи да јој се приход од продаје њене књижице употреби за криж на гробу, поставља питање „За шта бисте ви употребили приход од ове представе?“. Један од духовитијих одговора из публике на премијери био је „За отварање зграде позоришта“, а остало је отворено питање да ли ће и за шта ће. У Суботици, наиме, већ деценијама се реконструише зграда позоришта, а глумци раде у импровизованим просторима. Бар ће свака од наредних публика да размени своје гласове не само на ову тему него и на многе друге које се покрећу у представи, попут оне, на пример, коме бисте пре уделили милостињу – жени с дететом или мушкарцу. Ова тема има чак и едукативну димензију, јер многи криминални ланци експлоатације деце управо рачунају на самилост према њима, саопштава се. Што не знају баш сви, па Албина Подградска том редитељско-глумачком интервенцијом постаје ванредно важна и савремена ауторка.

Иначе, укључивањем публике, слојева аматерског стваралаштва, кроз продукцијско учешће Сеоског културног центра Марковац и сарадњу са Едукативним центром Рома, елементима представе приказаним кроз језик музике, народног певања, молитве, отварањем расправе о зеленашима, веронауци, укључивањем деце и младих да играју у представи, својеврсним уједињењем Дrame на мађарском и Дrame на српском језику Народном позоришта Суботица, редитељка је од једноставног, готово наивистичког текста младе ауторке из 19. века, истакла сву његову сложеност када се посматра без елитистичких, културолошких скрупула, управо карактеристичних за „нашу цивилизацију“. Карактеристичних за положај публике, као контрапункт сиротој Милеви из Босне чија породица није обезглављена само дивљањем турске сабље на заласку империјалне каријере, него и цивилизацијом коју сусреће у Војводини. Конкретно, лихварском цивилизацијом представљеном кроз низ „банкара“, односно вредности које људе деле на нас и њих, на мушкарце и жене, на сиромашне и богате, јаче и слабије... И можда, што је још важније, цивилизацијом која као да тера људе да једни друге преваре, да греше.

Веома је уочљиво хуманистичко фаворизовање женског рода. У школи су приказане искључиво другарице. Оне које препознају Милевину муку искључиво су мајке. Готово сви мушкарци углавном су у функцији злоупотребе положаја моћи. Чак и изузеци као да потврђују то правило. С те стране, представа о сиротој Милеви изузетно је критична према патријархату, а жене и националне или етничке групе није склона да посматра и представља према стереотипима, што јој је врлина. Осим у једном делу када такорећи пропагира идеје словенства и православља с упитном патетичком нотом посебности у односу на друге. Веома податна представа за анализу, дискусије, па чак и сукобе око тумачења, њених емотивних нота, политичких

и социјалних конструката. Међутим, осећај је веома јасан и непобитан – *Сиротиња Милева* је несвакидашња, врло важна, велика и значајна представа. Преко 40 људи на сцени у извођачком ансамблу, на стотине у публици, поделили су јединствен тренутак. Мене су навели да истражујем „Принципе расељености“ UNHCR-а, међународно право које се свакодневно и масовно крши у Палестини, Украјини, границама Европске уније. Слушајући сведочанства глумца о фотографијама избеглица које су издвојене као тонска слика представе, сетио сам се једне из мог породичног албума.

Игор Бурић (*Дневник*, 18. март 2024)

Имати и немати

(...) Ово је дубоко социјална прича, врло директна и без сентиментализма, о друштву неосетљивом на патње гладних. О бескрупулозним каматарима, преварантима по пијаци и понеком богоугодном поступку добрих људи. Албина интелигентно сагледава и наводи све поремећаје војвођанског друштва свог времена, чини то с јаким социјалном осетљивошћу. Као коректив, помало наивно, наводи живот у Босни, где наводно нема толико друштвених девијација. Решење проблема проналази у организовању школских другарица, које сиромашној Босанки доводе своје мајке да им шије, и да заради за живот себи и ћерки. Анђелка Николић драму режира као судски процес, поставивши све учеснике на трибину насупрот публици. Нема сценске илузије, сви су у радној (својој) одећи, говори се на језицима на којима је ауторка писала. Прича се прекида у више наврата позивом публици да гласа поводом одређеног питања. Учесника је много, већином су натуршчици. Врло талентовани за глуму, попут групе Ромкиња и Рома, захваљујући којима се и ромски језик чуо у позоришту. Посебно су занимљиве девојчице из драмске групе, које играју Милевине школске другарице. Саму Милеву представљају три девојчице, сугеришући њено одрастање, тиме и дуго трајање социјалне беде, што редитељка продубљује сценски јасно отворивши додатне кругове потлачености.

Сања Моравчић доноси сву трагику избеглице, покрадене жене и мајке. Глумачки се издваја Сузана Вуковић као Надничарка, Мирослав Фабри као шармантни Словак... На листи је 41 име, немогуће их је наводити.

Александра Гловацки (*Нови Маџазин*)

Међународна селекција „Кругови“

ЦРВЕНА ВОДА

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРКЕ

ЦРВЕНА ВОДА, према роману Јурице Павичића, драматизација Ивор Мартинић, режија Ивица Буљан, Хрватско народно казалиште Сплит (Хрватска)

Настала према награђиваном роману Јурице Павичића, у прецизној драматизацији Ивора Мартинића, представа *Црвена вода* такође има узбудљиву трилерску форму која расплиће приповест о нестанку седамнаестогодишње девојке крајем осамдесетих година у малом далматинском месту. Потрага за њом се растеже на двадесет седам година које протичу кроз бурне политичке и друштвене турбуленције и промене које ће скрајнути полицијске притиске да се мистерија разоткрије. Узбудљиво решавање случаја прати вешто грађена, психолошки истинита породична драма, која деликатно открива промене у њиховим односима, последице спољашњих и унутрашњих раздора. Лични потреси су исплетени са друштвено-политичким спознајама, отрежњујућим мислима о заблудама транзиције. Ову вишезначну драмску грађу редитељ Ивица Буљан поставља на изузетно функционалну ротациону сцену, утврђену препознатљивом сценографијом Александра Денића, која ефектно означава безнадежни проток времена. Крахови личних и политичких илузија, разоткривање истина иза маске које прикривају љубомору, сујету, малограђанство и корупцију, тече у симболичком, хипнотичком кругу, који суптилно увлачи гледаоца у вртлоге понављајућих историја.

Ана Тасић

ЕКС ЛИБРИС

ЈАКОВ: Ма нисам, шта ти је. Јел дошла?

ВЕСНА: Није. Не знам сама...

ЈАКОВ: А добро, доћ ће.

ВЕСНА: Послала сам Мату да види да није код Бране преспавала.

ЈАКОВ: А и њега без везе гњавиш.

ВЕСНА: А шта? Нека мало прошета и види. Мамуран се пробудио, добро ће му доћ свежег зрака.

ЈАКОВ: У Мисту смо, нисмо у Америци, у Мисту се никад ником ништа није догодило.

ВЕСНА: А знам и ја да није, а шта ћу кад ме хвата немир.

ЈАКОВ: Шта ћемо сад и Мату чекат? Охладит ће се месо.

ВЕСНА: Каже Мате да ју је задњи пут видео синоћ док је плесала, око 11.

ЈАКОВ: Ето, плесала, попила, преспавала негде. Не мош ти држат дицу стално на узици. Сигурно је код Бране. Биће га хтјела дочекат кад дође с аутобуса.

ВЕСНА: Биће е.

(Јурица Павичић, *Црвена вода*)

ПИСАЦ

Јурица Павчић (Сплит, 1965)

Професор историје и књижевности, познати је хрватски романописац, сценариста, писац кратких прича и

новионар. Књижевни углед стекао је својим кратким причама, трилерима и криминалистичким романима. У својој прози меша социјалну анализу с мрачном визијом људске природе и комплексним моралним ситуацијама. Добитник је више књижевних награда.

Његов роман *Црвена вода* (објављен 2017) добио је након превода на француски 2021. награде LePoints и Grand Prix de la litterature policiere за најбољи европски криминалистички роман.

У књижевности је дебитовао социјалним трилером *Овце од тийса* (1997). Цитирајући палестинског редитеља Елију Сулеимана, Павчић често наводи како се његове приповетке баве „несвршеним кућама и несвршеним пословима“. Критичари његове приповетке често упоређују са Алис Манро и Рејмондом Карвером.

Од 1990. ради као филмски критичар и колумниста различитих новина (*Слободна Далмација*, *Вијенац*, *Зарез*, *Недјељна Далмација*, *Јушарњи листи*). Добио је низ значајних награда за свој колумнистички и критичарски рад.

РЕДИТЕЉ

Ивица Буђан (Сињ, 1965)

Дипломирао је француски језик и компаративну књижевност на Универзитету у Загребу. Радио је као позоришни критичар, а режира од

1995. када је у Љубљани инсценирао *Име на врху језика* Паскала Кињара. Постављао је текстове Цветајеве, Пазолинија, Хенрија Милера, Валсера, Елфриде Јелинек, Крлеже, Гилберта, Киша, те савремених аутора Шоваговића, Иване Сајко, Месарића, Дубравке Угрешић, Каракаша, Оље Савичевић Иванчевић, Војновића, Тене Штивичић.

Режирао је у Словенији, САД, Немачкој, Француској, Италији, Мађарској, Португалу, Белгији, Русији, Црној Гори, Обали Слоноваче и Србији.

Био је управник Дrame Хрватскога народног казалишта у Сплиту од 1998. до 2001. Суоснивач је Мини театра у Љубљани и Фестивала светскога казалишта у Загребу. Добитник је више Борштникових награда, Стеријине награде, Вјесникове награде „Дубравко Дујшин“, награда „Бранко Гавела“, „Петар Бречић“, медаље града Хаване као и највишег признања Републике Словеније на подручју уметности, награде „Прешернове закладе“. Носилац је Одликовања витеза реда уметности и књижевности Владе Француске Републике. Од 2014. до 2022. био је управник Дrame Хрватског народног казалишта у Загребу.

КРИТИКА

Изврстан ансамбл у представи која потенцира проблеме данашњице

(...) *Црвена вода* прича је о нестанку седамнаестогодишње дјевојке која је ишчезла једне септембарске суботе године 1989, након рибарске феште у малом мјесту на далматинској обали. Полицијска потрага не даје никакве резултате, а околна политичка збивања – пад једног система, друштвене промјене и рат – засјењују нестанак дјевојке који пада у заборав. Обитељ – отац, мајка и брат близнац – једини су који и даље траже несталу Силву. *Црвена вода* протеже се кроз 27 година, пратећи даљњи усуд људи уплетених у нестанак – од укућана, осумњичених, па до инспектора комунистичке милиције. Кроз њихове судбине роман захваћа три десетљећа живота у Хрватској.

Рекламе на великим паноима које сугерирају конзумистичке навике времена, пића и ића тога (и данашњег) времена, укључујући натпис дрога из Дроге Порторож, што сугерира један од могућих смјерова заплета, доминирају сценом, непокретне су и не мијењају се цијели низ година, цијелу представу, приказујући заустављено вријеме у Мисту, али и у обитељском мокросвијету. Како је представа *Црвена вода* и један документаристички пресјек времена, занимљиво је било културолошки пратити каква је била квалитета живота 1989. и какве су биле навике и стил живота.

(...) Изврсно написан роман који скрива кривца, за којег се и не зна постоји ли, јер се у дјело уплиће случајна ометачица која фокус истраге одводи другим смјером, или је слободна и необуздана, неовисна дјевојка само отпутовала од обитељи и љубавних заврзлама, омогућило је изврсну драматизацију Ивора Мартинића која се фокусира на обитељ, само назначивши друге рукавце радње, као што је промјена власти, продаја земље, живот растављеног мужа у Сплиту и изврсну представу која потенцира све друштвене проблеме данашњице, од мушко-женских и обитељских односа, дроге, секса, отуђења, туге, бесперспективности.

(...) У примарној обитељи на којој је фокус остали су мајка, отац и брат близнац Мате, изврстан Стипе Радоја, који у договору с оцем по цијелој Еуроци као возач камиона тражи сестру близанку водећи се неким индицијама, послје

се жени, симболично, као наставак сестрина живота, добивају кћерку, али свађа се са женом јер немају исте идеје о животу, не може пронаћи стабилност, трајно је обиљежен сестриним нестанком. Њихов отац Јаков, у изврсној улози Николе Ивошевића, стоички пати, а мајка Весна, изврсна, посвећена, надахнута Нивес Иванковић, коју публика обожава, трансформира се од ведре и веселе жене пуне живота и ведрине у жену која се бори за истину и правду, а на крају се чини да одустаје од свега. На крају, након разрјешења, продаје се и кућа туге и патње и сви, налик Чеховљевој *Вишњику* и драматургији недогађања, одлазе и коначно остављају живот иза себе обојен симболиком црвене воде, нестао некад давно у тунелу у близини куће.

(...) Најбоља сцена у цијелој изврсној представи ова је интерполација разговора и интимне ситуације, кад се из наоко свакодневнога и површнога разговора дознаје да проговарају онкрај времена, да су обоје мртви, и како су страдали (налик роману и представи *Емеј* Иване Шојат у којему се сазнаје да је приповједачица мртва), а након тога проматрају реконструкцију смрти, гледају форензичке и патолошке налазе, а у најдојмљивијој сцени млада глумица лијеже на стол, међу тјелесне остатке једнога живота и једне младости.

А све је требало бити добро.

Весна Мухоберац (*kazaliste.hr*, 7. новембар 2023)

Тешка егзистенцијална прича

(...) Као и већина Павичићевих књига које сам читао, и роман *Црвена вода* перфектно је структуриран и композицијски постављен. Зачин језику бројни су чакавизми, док питкост читања омогућују кратке реченице и еластичност слободнога неуправнога говора. Како је прича развучена на више десетљећа, писац вјешто сваку нову главу романа, пошто је она отпочела, у цик-цак линији надопуњује с оним битним што се у међувремену збило. Посриједи је тешка егзистенцијална прича, чија се ос врти око потраге за кћерком која је утекла од куће, и, премда све сугерира како је она мртва, цијело вријеме стјече се дојам да је она жива. Потрага и околности стварају идеалан оквир Павичићу и за његов коментаторско-аналитички приступ сецирању друштва, који он редовито проводи и у својим литерарним дјелима. Далматински референти, међуљудски обитељски односи, спиза на столу, утјецај друштва на појединца, корупција државних институција... само су неки од елемената којих се писац врло чврсто држи.

Комплексну радњу која се временски протеже дужи низ година и просторно преко цијеле Еуропе, није било једноставно укалупити у медиј казалишне представе. Идеално би то било за телевизијску серију с више епизода, али за цјеловечерњи комад у театру таква прилагодба представљала је голем изазов. Укоштац с трансформирањем овога опширног романа за чин упризорбе на позорници, подухватио се Ивор Мартинић. Темпорално и територијално врло распршену радњу која у казалишту мора функционирати „сада и овдје“, овај је млади умјетник вјешто претворио у драмски материјал за јединцату соареју. Његова се вижластост није еманирала само у одлуци којих ће се призора држати и од њих учинити логичне и уланчане сцене, него и у креацији оних дијелова, понајприје дијалогских, који су имали бити дописани гестом управнога говора, ондје гдје је у роману (тек) наративни или дескрипцијски садржај. Задивљујућ је и Мартинићев осјећај којим је увлас погодио температуру и тон Павичићевог предлошка. Смисао ништа не нарушавају ни мјеста која нису слијепо праћење слика из прозног праузора.

Да ће сјајно написан роман посредством изврсне драматизације успјешно оживјети и на позорници, могло се знати већ оног часа кад је Ивица Буљан пристао режирати комад. У својим досадашњим остварајима овај је редатељ вазда потврђивао једну своју константу, константу поправке мањкавости текста и додавање нове вриједности на већ садржану доброту у одабраном дјелу. Попут калафата који као мештар од заната с неколико потеза затвори бужу међу мадирима на барци, Ивица Буљан динамизмом двају призора или међусобном интеракцијом двају ликова осигурава клизну проточност приче без застајкивања или лома.

(...) Постављајући на сцену Павичићеву *Црвену воду*, Буљан је улио у представу енормне количине емоције – управо онај сегмент с којим се у роману није разбацивало. С друге стране, наглашена психоаналитичност које не мањка у Павичићеву рукопису, послужила је Мартинићу за акцентуирање тих стања неких од ликова, што је Буљан маестрално искористио за готово оргазмичку експлозију емоционалних експресија на сцени. Јасно, посебице је то било евидентно у лику мајке, мајке која иште кћер, или односу мајке са сином, или сина с оцем, или мужа и жене, гдје се ствара ковитлац неконтролираних страсти и разарајућих емоција. У овом нашем језику, тешко да је било могуће наћи идеалнију интерпретаторицу схрване и ојађене мајке од Нивес Иванковић. Све регистре стања у којима се налази (женска) особа којој је усуд наметнуо најгору од свих могућих животних неприлика, смрт дјетета, садржи у себи ова сјајно написана улога; све стратуме улоге којој дијапазон садржи моменте од шапата до урлика, од смираја до посвемашњег унутарњег растројства, Нивес Иванковић одиграла је као да јој је задња. Све честитке свима који су судјеловали у овој величанственој продукцији: од заметка идеје приче и бинца који је забио задњу брокву у сценографији, до онога који је срушио четврти зид позорнице и причу причом пустио ванка из казалишта, давши времену да ју доврши.

Синиша Вуковић (*Новосћи*, 23. јануар 2024)

ИНТЕРВЈУ

Живко Аночић

Мате у представи
„Моји тужни монструми“

ПРОШЛОСТ ПО ПОТРЕБИ СТАЛНО ИЗВЛАЧЕ НИТКОВИ И ХУЉЕ

У „Гавелиним“ *Мојим тужним монструмима* играо је писца, можда на моменте и самог Матишића главом и брадом, чије име носи у представи, оног који „абортује своје јунаке“. О тој свакодневной абортацији живота коју детектују писци, а глумци носе на својим плећима, о томе какво је позориште данас, Живко Аночић говорио је после представе, но најпре о доживљају играња пред публиком у Новом Саду...

За стеријанску, овдашњу публику уопште, увек је радост да виде глумце које немају прилику често да виде на овдашњим сценама, а како је тим глумцима било гледати неку другу публику, вечерас, док сте изговарали овог Матишића?

Кад сам први пут прочитао Матишићев текст, прва ми је помисао била – једва чекам гостовање у Србији. А како је било вечерас? Па, некако другачији је био контекст изговарати те реченице овдје. Било ми је јако емотивно и трудио сам се да не проживљавам емоције ја, него да их препустим публици.

Сваки добар драмски текст је нека врста детектора лажи времена у којем живимо и људи који то време испуњавају својим животима. Шта вам се из глумачког угла чини, колико су данашњи писци у стању да препознају све наше мимикрије?

Играти Матишића је комплимент и баш зато сам се бојао да ће сви у публици видјети да нисам дорастао том задатку. Али Мате својим писањем увијек даје велику потпору глумцу. Он на хумористичан, духовит начин сецира све око нас, а онда ти залепи шармарчину да се запиташ гдје си и шта радиш, па пустиш и сузу...

Постоји тај пиранделовски круг кредом око јунака ове представе... Кад се деси нешто шокантно у животу, ми обично кажемо – овога нема ни код Жилника, али свега заправо има у животу који је постао толико пиранделовски

да га ускоро ни Матишић неће умјети да опише. Заправо, у нашим животима само нема наде, или је ње све мање. Можда би зато писци морали да почну да пишу о њој... То је задатак позоришта, па се зато као умјетник често и запитам – да ли то казалиште испуњава...

И шта вам се чини? Испуњава ли?

Мени се чини да не. Превише је политике у казалишту и зато Матишићев текст у том контексту дође као да сте угледали једнорога у шуми. Матишић је имун на све приливе политике у казалишту, на идеологије ових и оних. Он прави чисто људске текстове...

Јако је згодна та синтагма „абортус лика“. Било би лепо да се неки ликови из стварног живота могу абортирати и послати на сметлиште историје. Како вама из глумачког угла то звучи?

Кад Мате забрази у своје монструме или жртве, ту је његова жена да га тргне, то му каже, подсети га на то. Он врло поштено излаже све информације и, ма како се то некоме чинило сулудо, узима од монструма који га опседају оно што му треба.

У готово свим представама које данас гледамо и даље говоримо о рату, и на тај начин му не дамо да се најзад и заврши. Стално неко подстиче неке монструме и вади неке костуре из ормара. Прошлост стално долази, што би рекла српска историчарка Стојановић. Докле ће то тако бити?

Прошлост стално, по потреби, извлаче ниткови и хуље. То им је последње уточиште. Кад се ми будемо одбранили и кад будемо на неком вишем цивилизацијском ступњу – и ми, и ви, онда мислим да ће то престати.

Оно што гледамо на Позорју има одраз постапокалиптичних светлости позорнице, што је и мото фестивала. Је ли то тачан поглед на данашње позориште, рецимо оно које ви гледате?

Наду сам изгубио, али је и даље тражим. Имао сам је кад сам био млад и кад сам имао ентузијазам. Гледао сам свет љепим очима, али сам онда изгубио своје највеће свјетло у казалишту – свог брата, који ме је увукао у казалиште и који ми је био звјезда водиља, свјетло. Након што сам остао без њега, сад поново тражим исходиште и мало сам се више

Фото: Б. Лучић

пребацио на филм и ТВ. Казалиште држим на одстојању и чекам да ми се деси неки овакав текст попут Матишићевог који ће ми вратити вјеру и наду у казалиште.

Не знам баш да ли је тако и код вас у Хрватској, али овде се стиче утисак да редитељи раде углавном текстове које су обрађивали још на академијама, држе се „сигурице“ – Шекспира, Чехова, Достојевског, Нушића, Стерије, Поповића... а десетине одличних писаца остаје ван домања позоришне сцене. Читају ли ти директори позоришта ишта, има фантастичних савремених писаца...

Да, има их, и код нас, и код вас... Не знам зашто се не раде. Наша бивша предсједница рекла је да јој је омиљена књига *Мали њринци*, што је поражавајуће јер указује да је престала читати у том добу. Немам осјећај да наш премијер, или ваш, много читају, а све док челни људи служе као примјер за народ – неће бити другачије ни за остале.

Је ли боља ситуација са глумцима? Читају ли они савремене писце?

Није. Мислим да и ту ради „домино ефекат“. Морамо се одупријети томе и надамо се да хоћемо, да ће за петнаестак година бити ипак боље.

Снежана Милетић

Јелена Михољевић
Лидија, Слава, Милица
у представи „Моји
тужни монструми“

ЉУБАВ ПРЕМА СЦЕНИ

Глумица Јелена Михољевић за Мату Матишића каже да је панкер међу писцима, а за Билтен говори и о томе зашто је поезију важно читати наглас и зашто јој је важно стално радити нешто ново. Говори о себи као глумици и о себи као песникињи...

Како гледате на овај Матишићев рад и како кроз *Моје њружне монструме* гледате на његов опус?

Гледам особно, јер не знам другачије. Мени је Мате једно велико чудо, јако битан и невјероватан драматичар. Мени његов свијет уопће није близак, међутим то је тако фантастично писано, са толико емоција и хумора... као млада глумица играла сам у његовим *Анђелима Бабилона*. Уз такве текстове човек се мијења, кали... Константа у његовом опусу је, рекла бих, што је јако провокативан на једној дубокој разини. Врло је искрен. Мате је један од

Фото: Б. Лучић

ријетких драматичара и сценариста који никада, никада, никада не напише улогу која је функција. Тако да то гледам глумачки, а ево ово су само неки увиди. Углавном Мате је једна предивна загонетка. Знам да су многи људи били испровоцирани цијелим циклусом који укључује *Ја сам она која нисам*, *Људе од воска* и *Моје њружне монструме*, међутим, мени је тај његов плес по рубу јако узбудљив, та одлука да себе изложи, а опет не изложи, да је све фикција, а опет знамо да се бави темама које се тичу многих приватних живота. То је најмање важно, али ово истичем као детаљ јер се савремени писци тако, морам рећи, панкерски (смех) обрађају врло ријетко својој публици и самима себи на концу конца.

Приступи сте веома на институционалној и независној сцени. Слично је са Марком Мандићем словеначким глумцем, присутност на обе сцене, отвореност у игри...

Хвала на овој успоредби.

Како поредите та два искуства? Глумица сте која и у самој игри лако напушта комфорне зоне.

Хвала вам на комплименту, стварно га тако доживљавам. То је вјероватно неки немир и мени људи и не вјерују, не знам да ли је то квалитета или није, али читам више књига одједном, умарам се на начине на које се већина других људи не умара, а одмарам се на начине на које се други људи не одмарају. Не кажем да је то изнимно и нисам неки човек од хороскопа, али осјећам вага–близнаца сам, тај утицај зрака. Имам своје системе како хендлујем ствари, али мени је та промјена толико важна. Заиста нисам нетко тко дуго буде на једном мјесту. Вјеројатно је ово одговор на то што сте ме тако љубазно питали. Сада сам почела да се бавим и педагошким радом, јер не могу бити окупирана мојим глумачким егом и стално мислити у томе смјеру. Често сам на независној сцени радила баш из љубави, зато што сам вјеровала у ауторе, у колеге... зато што сам имала потребу бити дио неких прича. Доиста су ту неке представе које већ дуго играмо, на пример *Хершиил* Павлице Бајсић, са Сашом Божићем сам пуно радила, с мојим супругом кад је радио изван институци-

је... увијек је то било из љубави. Нисам од оних који раде мало, радим сваки дан. Неки дубоки интерес ме држи уз глуму, све јачи и јачи. Некако не разумијем глумце који се уморе, али наравно има колега који једноставно кажу да желе радити једну али добру студиозну улогу. Волим бити у тренингу, попут неког спорташа и јако волим кад је све разнолико, кад морам бити мало очајна или у треми, када сумњам да ћу моћи... наравно не можемо никада свима удовољити и увијек нас нетко подржава и разумије, а нетко с пуним правом не симпатизира. Али мени је занимљиво бавити се стварима које су ми изазов. Можда некад мало и претјерујем у томе.

Пишете и поезију, а у том писању је веома важан део идентитета и Трешњевка, део Загреба у ком живите, трамвај број дванаест... Како је Вама као глумици важно што сте песникиња и како је песникињи у Вама важно што је глумица?

Поезија се догодила због мојих пријатеља... Сјећам се, Саша Божић је у театру „Гавела“ радио *Мадам Бовари* Иване Сајко према Флоберу, али то је био битно другачије постављен текст. И одједном ми је некако пукло пред очима, рецимо, одвјела бих дијете у врић и онда бих кући вјежбала сцену гдје се Мадам Бовари убија арсеном и крв јој липти из уста и било ми је одједном превише свега... толико љубави, толико слојева, толико асоцијација... И онда при повратку са представе почела сам биљежити своје мале увиде, који су морали бити поетски, јер мислим да је поезија језик универзални и само кроз њу можемо рећи неке ствари. Сад ћу прескочити цијели дио како нисам мислила објавити збирку поезије, али ми се доиста јавио велики број људи који су ме бодрили да то учиним. Мени се чини да не знам говорити на други начин и баш сад путујем доста по градовима, а писала сам у збирци пуно о Загребу, који је јако пуно страдао, јако се мијења. О Петрињи откуд је мој отац и моја бака, Петрињи која је сад срушени град, диже се из пепела дословно, писала сам о Ријечи и Кварнеру одакле ми је мама. Имала сам неку потребу дати један дио себе након тих свих силних десетљећа изговарања туђих текстова када те зову другим именима... Осјетила сам једну такву слободу кад о овоме говоримо о мени као глумици и као списатељици, једну такву радост у томе да сам проговорила својим гласом.

Јако сам сретна у дивном Новом Саду у ком нам је увјек красно, а дуго нисам била и град је толико мио и људи су дивни. А ја сам једна од ријетких сретница, јер Загреб се јако мијења, пуно се људи доселило, пуно се гради, руши, то је све некаква архитектура коцке... ми смо у једном дијелу Трешњевке, а моја улица се зове Миховљанска. Имамо велики врт, сад нам је дошао један ћук. Двадесет минута пјешнице сам од „Гавеле“, то је центар града, али не смије се ништа дирати, јер смо заштићени урбанистички. Некако сам јако почела вољети ту своју оазу, инспирира ме, даје ми један мир и лудо ми је да живим усред тог метежа, а тамо гдје сам ја је јако тихо, то је заправо један санаториј и то ми јако значи.

Који су планови у блиској будућности?

Имали смо четири премијере у низу и у томе уживам, а са представом *Дјеца* у режији Саше Божића, по поеми Милене Марковић, идемо у Београд на гостовање следећи мјесец. Има дивних подухвата, имамо један зове се *Хрвајски звукопис*, Јелена Реметин то ради, мапирамо градове сувременим причама. Згреб је мапиран, Ријека, Брач, Лондон, Париз, Њујорк. То су кратке приче које нису туристичког карактера. Требамо ићи у Буенос Аирес и Чиле. Моји планови су красни и сретна сам да глумачки позив носи толико тога. Сада у овим годинама мени је само љепо. Не желим више да ми једна секунда буде другачија.

Хоћемо ли видети вашу поезију сценски упризорену?

То ме многи питају. За сада промовишем књигу, недавно сам била у Петрињи и тамо су врцале сузе, тамо је обновљен један красан простор а ја сам само читала пјесме и говорила мало о томе зашто сам бирала одређене пјесме. Обишла сам много градова, Пулу, Ријеку, Осијек, посвуда сам била... тако да требало би се потрудити да то настане. Доста сам стидљива и заправо нетко би то требао покренути. Сигурно ја нећу бити та.

Зашто је поезију важно говорити а не само читати?

Мени је велика тајна говорење поезије и моја срећа је да сам као млада почела говорити на радију поезију. Данијел Драгојевић био је уредник емисије Поезија наглас и сада постоји та емисија, још увијек сурађујем, Ирена Матијашевић је сада уређује. Прочитала сам толико поезије. Добила сам дар, јер сам добила прилику пред микрофоном говорити поезију, а то је нешто прекрасно. То је интимни глас који минимално слушаатеља наводи гдје да иде, јер је довољно мек, довољно тих, довољно баршунаст да можеш пролазити кроз стихове. Још увијек се питам како наглас говорити поезију са сцене. Има глумаца који су створени за то. Нисам једна од тих, ја волим да то може бити пригушено и тихо. Када дођем у емисију, припремим се и онда ме пита уредница како ми се чини? И увијек кажем, она то зна: Знаћу кад изговорим. Као да читаш мисли или ти неко каже шта мисли. Кад се споји са гласом, са душом, са извједбом, када се то све споји у један простор – онога ко прима и онога ко кроз себе провуче стихове, онда се догађа магија. Нису ли овакви сусрети једини остатак нашег људског дружења, без журбе, без скротања, гдје је свако у свом балону. То мене још како дира у казалишту и на сцени да смо овдје заједно, да сте се Ви дотјерали... макар да је неком та вечер била разочаравајућа, ми смо били заједно и то је прекрасно. Све више сам заљубљена у сцену и наше дружење.

Наташа Гвозденовић

Филмски кругови ЈЕДНА ЖЕНА – ЈЕДАН ВЕК

КАД ЈА ТАМО, А ОНО РЕВОЛУЦИЈА

Необично је уврштавање филма *Једна жена – један век* у програм Филмских кругова на 69. Стеријином позорју. За разлику од осталих филмова који су релативно нови (сви су изашли у периоду од 2021. до 2023), *Једна жена – један век* изашао је 2011. Међутим, ништа не делује природније него приказати филм Желимира Жилника, најновосадскијег филмације из бивше Југославије, у оквиру Стеријиног позорја али чини ми се да би актуелнији и репрезентативнији избор био *Журнал о Желимиру Жилнику* Јанка Баљка као омаж овом јединственом југословенском редитељу.

Ипак, драго ми је што је филм *Једна жена – један век* приказан зато што је животна прича Драгице Срзентић Витоловић заиста фасцинантна и узбудљива. Ова новинарка која је умрла у 103. години била је актер невероватног следа турбулентних догађаја који су обележили историју Југославије. Животни пут ју је одвео из родне Истре у предратни Београд где се дружила са Отокаром Кершованијем, Хугом Клајном и Павлом Бихалијем. Потом се као партизанка борила у Албанији, Македонији, Црној Гори и Грчкој пре него што је послата у Русију да Стаљину уручи Титово судбоносно не. За своје заслуге добила је десет година затвора као информбироовка али чак ни након те проживљене тортуре није изгубила ведар дух и веру у комунистичке идеале. Најбоља секвенца у Жилниковом филму приказује њен повратак у Москву где на Црвеном тргу затиче параду кича и слика се са имитаторима Стаљина и Лењина. Ова, карактеристично жилниковска, гротескно-сатирична секвенца даје мрачну ноту крају 20. века и смрти комунизма.

Остатак филма састоји се од конвенционалног интервјуа са Драгицом Срзентић Витоловић чија је фасцинантно детаљна меморија за Жилника и благослов и проклетство. Благослов зато што су њене приче заиста „филмске“ – луцидне, узбудљиве и евокативне, а проклетство зато што уз њих иде море детаља које је требало динамичније и суровије обликовати у филмски наратив (нпр. уз свако име које спомене, Срзентићева има обичај да дода и ко су тој особи родитељи, рођаци или супружници). Жилник то не успева у потпуности, те је филм предугачак и повремено тежак за праћење. Филм је такође стилски неуједначен. Нека имена која Срзентићева помиње праћена су фотографијама – нека нису, неке њене приче су илустроване духовитим анимираним инсертима – неке нису, прва трећина филма је прошарана пречестим и збуњујућим блесковима мистериозних слова која у друге две трећине напрасно нестану као да је монтажери досадило да их убације. Све то филму *Једна жена – једна век* даје осећај недовршености. Оно што је неоспорно је то да је Драгица Срзентић Витоловић инспиративна и оригинална саговорница која са филмског платна зрачи позитив-

ношћу и интелигенцијом. Ако ни због чега другог, филм вреди погледати због ње пошто је провести два сата у њеном друштву била права привилегија и задовољство.

Матеја Ђедовић
апсолвент мултимедијалне режије

ПОЗОРЈЕ МЛАДИХ

БЕГ У ПРОШЛОСТ

„И за хиљаду година човек ће исто овако уздисати – *Ах, њешко је живеџи!* – и, у исти мах, овако исто као и сада, бојаће се и неће хтети да умре.“ (Антон Павлович Чехов)

Инсценирање Чеховљевих драмских текстова тежак је и непредвидив подухват. Суморна атмосфера, непрестано одлагање кулминационе тачке, те, до минимализма изнијансирани, психолошки профили ликова радњу чине згуснутом и тромом. Ипак, и поред бројних „замки“ на које, наизглед једноставан, импресионистички заплет може навести, друга глумачка класа **Бориса Лијешевића** и **Милана Новаковића** успела је да изненади. Један колоквијумски задатак студената треће године **Академије уметности**

Фото: Ана Илић

у Новом Саду (у копродукцији са осигељком **Академијом за умјетност и културу**) прерастао је у маестрално театарско остварење. Млади глумци (**Божидар Томовић**, **Адриана Салаховић**, **Ивана Синовчић**, **Јана Ненадовић**, **Јана Срећковић**, **Саша Синђелић**, **Магдалина Обрадовић**, **Филип Томичић**, **Александар Игњатијевић**, **Душан Томић**, **Никола Новак**, **Угљеша Ранисављевић**, **Јован Ђуровић** и **Ђорђа Гргић**), сцену су преплавили духом старе руске традиције.

Трагедија предратног грађанског друштва, предочена кроз материјално-психолошки суноврат породице Прозоров, испричана је на интимистичком просценијуму Академије, када је пред њим разбијен такозвани „четврти зид“. Публика у заплет ступа „in medias res“, а сценографија претворена у господствени дневни боравак доприноси утиску непосредности између драмских лица и њихових посматрача.

Чеховљеви јунаци, симболи типичних аномалија модерног човека (сплин, декаденција, доколица, недостатак идеала...), оваплоћени су вештим, изведбама студената и потковани добром дикцијом. Безмало четири часа радње, у којима се одиграва деценијска хроника о догоревању последње генерације једне старе руске породице, доприносе тескобном утиску о спором протицању времена, које се непрестано продужава, зауставља и понавља. Упорно одлагање чувеног чеховљевског пуцња (који ће се догодити тек у последњој сцени), ствара илузију непоремећене свакодневице коју не дотичу ни веома учестали тренуци емоционалних ломова.

Плејада унесрећених ликова, уланчаних око раскола провинцијске кућице у којој три сестре и један брат сањају о повратку у родну Москву, води непрестане филозофске расправе сплетене око идентичних, од значења испражњених, флоскула. У грленим монолозима о будућности, јунаци безуспешно покушавају да пронађу прошлост којој жуде да се врате. Психолошки колапси, дочарани изузетним глумачким финесима, репрезентују широку лепезу карактера, који, бежећи од себе самих, парадоксално, јуре у повратак ка свему проживљеном.

Јелена Огњеновић
студенткиња Филозофског факултета

ДАНИ КЊИГЕ (II)

О ВОЂЕЊУ АЛТЕРНАТИВНИХ ПОЗОРИШТА, СМЕХУ И ЗАПОСТАВЉАЊУ

На другом сусрету Дана књиге представљена је књига Наде Јефтенић *Вођство у алтернативним позоришним организацијама Србије* (издање Стеријиног позорја), два позоришна часописа: *Аџон* (издавачи Народно позориште Републике Српске и Академија уметности Универзитета у Бањој Луци) и *Комедија* (часопис позоришног фестивала Дани комедије, Јагодина) и позоришне новине *Лудус*.

Издавачи, творци и сарадници издања о свету позоришта сложили су се у једном – недостатак новца, подршке и разумевање за потребом излажења оваквих штива су огромни. Стога је рад у позоришним часописима и новинама тежак и мукотрпан.

„Часописи су најважнији крвоток једног времена“, сматра др Ненад Новаковић, члавни и одговорни уредник часописа *Аџон*, који излази од 2012. и један је од првих ове врсте у Босни и Херцеговини. Третира научно и стручно виђење уметности. Новаковић је напоменуо да уредништво покушава да устали регионални карактер часописа.

фото: Б. Лучић

Др Лука Кеџман, заменик главног и одговорног уредника говорио је о текстовима из једног од два промовисана броја, посебну пажњу скренувши на рубрику поводом 25 година постојања и рада Академије уметности у Бањој Луци, те на текст Младена Кокошара о поетици редитеља Младена Матарића. Четрнаести број часописа *Агон* на насловној страници доноси најаву текста поводом 160 година од рођења Бранислава Нушића, као и нови превод Пушкинове *Бајке о златној рибици*, поводом 225 година од рођења песника. Кеџман је напоменуо да се текстови у *Аџону* објављују онако како их аутор пошље, на језику и писму којим се аутор служи.

Књига Наде Јефтенић *Вођство у алтернативним позоришним организацијама Србије*, која нуди опсежну студију вођства алтернативних позоришних организација, значајно је штиво и једино овог типа код нас. У фокусу пажње су типови вођства и колико су они важни за функционисање колектива – изнела је др Ружа Перуновић.

Ауторка књиге је рекла да је ова научна студија њен докторски пројекат на ФДУ и да је током двогодишњег истраживања у 25 организација дошла до предлога једног новог вишедимензионалног модела вођства.

„Нагласак је на партиципативном моделу вођства. Учесници истраживања су потврдили да ауторитарност не доводи до ефикасности“, рекла је Наде Јефтенић, додавши да вођство ваља посматрати као двосмерно, где и вођа и учесници у процесу могу да се мењају.

О часопису *Комедија* говорила је главна уредница Зорица Стојиновић. „Часопис је покренут 2019. као пратећи Фестивала комедије у Јагодина, и бави се искључиво комедијом као жанром у његовим различитим формама. Кроз научне и стручне радове часопис прати Фестивал, који се жанровски

није променио полседњих пола века од када постоји. Покушавамо да расветлимо комедију коју је тешко писати и режирати, и да се њоме бавимо као социјалним феноменом. Настојимо и да наставимо успешан рад професора Бошка Милина, да што више стимулишемо студенте који се баве писањем комедије и да их штампамо у овом часопису. Вољни смо да пружимо шансу комедиографској стварности онако како је они виде.

Следећи број часописа ће се бавити темом и покушати да одговори на питање 'Шта је данас смешно'.

„Настављамо нешто што је започео и радио, мало је рећи, драгоцен позоришни човек Феликс Пашић. Пракса показује да су новине *Лудус* више него потреба и у ери измењених медија и доминације друштвених мрежа. Можда звучи парадоксално али баш у тим околностима испоставља се као врло релевантан траг и о позоришном животу и, кроз то, о времену у коме живимо“, прочитала је Ана Тасић поруку главне и одговорне уреднице Татјана Њежић. Ана Тасић је рекла да је редовна сарадница *Лудуса* и да пише хронике позоришних догађаја, те нагласила да је за будућност документарна важност новина од огромне важности. Зато је подршка, која изостаје, веома драгоцен, јер је траг у писаној, материјалној форми неопходан и важан, није све у и порталима и новим форамима информисања.

„*Лудус* је гласило оних који чине позориште и који га стварају. Несхватљиво је да се запоставља и да не може да се устали, а прека је потреба за њим. Он покрива и позоришну критику и регистратор је текуће позоришне траке, бележи и промене позоришног система. *Лудус* је надоместак недостатка позоришне критике у јавним гласилима, у дневним и недељним новинама. Тужно је да и у самом еснафу не ужива преко потребну подршку, и позоришне куће га спорадично плаћају. *Лудус* има и информативну и едукативну функцију. Предложићу главној уредници да то буде и критички преглед позоришних збивања у Србији“, рекао је Миливоје Млађеновић на другом сусрету Дана књиге.

Бранислава Опрановић

17. Међународни симпозијум позоришних критичара и театролога (II)

ЧИЈЕ ПРИЧЕ ИМАМО ПРАВО ДА ПРИЧАМО?

17. Међународни симпозијум позоришних критичара и театролога закључен је другим конференцијским даном током ког су, као и претходног дана, учешће узели излагачи из различитих делова света, укључујући Јапан, Тајланд, Индију, Сједињене Америчке Државе, Велику Британију, Немачку, као и земље региона – Словенију, Хрватску, Босну и Херцеговину, Северну Македонију и Србију. Међу тематски и методолошки разноврсним презентацијама окупљеним око кровне теме „позориште и политичка коректност“, ипак су се по учесталости издвојила одређена питања која су се у варијацијама јављала кроз различите сесије, а два међу најчешћима тичу се начина на који маргинализоване друштвене групе представљају себе и да ли уметници ван маргинализованих група имају право да причају приче тих заједница.

Ова тема започета је презентацијом проф. др Марине Миливојевић Мађарев, иначе ко-председавајуће Симпозијума, која је говорила о српским драмским списатељицама и развоју женске драматургије у Србији од почетка 20. века до данас. М. Миливојевић Мађарев анализира на који начин домаће драмске списатељице представљају жене у својим комадима, почевши од некадашњег виђења да се еманципација може остварити унутар патријархалног друштва, па до отворено феминистичких савремених текстова.

Фото: Б. Лучић

Презентација Авре Сидиропулу амблематична је за питање ко има право да исприча причу маргинализованих. Ова редитељка представила је своје искуство режирења представе *Troy Too*, која је инспирисана Еурипидовим *Тројанкама*, у *HERE Arts Center*-у у Њујорку. Будући да представа тематизује покрет *Живоћи црнаца су важни* и

репресију коју трпи афроамеричка популација, редитељка је симултано доживела оптужбе са либералног политичког спектра да нема право да режира представу о расној заједници којој не припада, али и од грчке деснице која је критиковала одлуку да афроамерички и азијатски глумци играју јунаке грчких трагедија.

Др Даниел Молнар покренуо је питање о апропријацији и стереотипизацији прича националних мањина у пучком позоришту Мађарске у првој половини двадесетог века. Истражујући популарне жанрове тог периода, иначе стожере тадашње мађарске туристичке индустрије, Молнар анализира поступке оријентализације и егзотизације ромске, али и мађарске културе, који су вршени у сврху њихове комерцијализације и продаје западним туристима.

Фото: Б. Лучић

Независни критичар **Павит Махасаринанд** говорио је о представама са ЛГБТ+ тематикама у такозваној „квир престоници Азије“, Банкоку. Иако се дотиче и других примера, говорник се фокусирао на поставку *Трамваја звани жеља* Тенесија Вилијамса, у режији Дамкернага Титипијасака, у којој је централни лик Бланш Дубуа представљен као трансродна жена. Махасаринанд се даље дотиче и контрадикторности тајландског друштва у ком се западни текстови често постављају чинећи Банкок „квир престоницом“ зарад уживања западних туриста, уз прећутно негодовање појединих локалаца. У том контексту истакао је и специфичну позицију Тајланда који је једна од ретких азијских држава која није била колонизована, али је преузела многе западне културне норме.

Поред учестале теме ко има право да у позоришту приказује причу маргинализованих, други дан Симпозијума обележиле су и бројне друге теме, од анализе политички некоректног говора у драматизацијама романа *Деца* Милене Марковић (**проф. др Наташа Говедић**), до односа уметности и цензуре (**Матија Бошњак**). За крај не би било лоше још једном подсетити да су радови учесника 17. Међународног симпозијума критичара и театролога доступни на вебсајту Стеријиног позорја.

Борисав Матић

ЈУЧЕ НА ПОЗОРЈУ

У галерији Шок ЗаДруге: Изложба костима и простора игре

„ВИШЊИК“ КРОЗ СТУДЕНТСКО ОКО

У Централној галерији Шок ЗаДруге, Змај Јовина, пасаж 22, јуче је отворена изложба костима и простора игре студената мастер студија Сценске архитектуре и дизајна Факултета техничких наука у Новом Саду. Изложбу, коју је отворила др Татјана Дадић Динуловић, руководилац Одсека за уметност и дизајн ФТН, чине прикази идејних решења простора игре и костима Чеховљевог *Вишњика* на Сцени „Пера Добриновић“ Српског народног позоришта.

Анђелија Станковић

Идејно решење простора игре приказано је макетом у размери 1:50 и приказује концепт, промишљање, организацију и артикулацију простора игре укључујући и сценско-гледалишни простор.

Техником еко-штампе, студенти Анђела Мандић, Анђелија Станковић, Нина Путник, Марија Петровић, Лука Мајкић, израђивали су текстилни материјал од кога су, на основу замишљеног кроја, сачињавали праве одевне моделе.

Сарадница за еко-штампу била је Марија Козомора, а кустоси и аутори концепта Даринка Михајловић ака Селена Орб и Даниела Димитровска.

У име Шок ЗаДруге Жељко Груловић је изразио задовољство због сарадње у креирању садржаја, који, како је рекао, доприносе да културна сцена Новог Сада буде мало другачија, а управо јој та сарадња недостаје.

Татјана Дадић Динуловић је подсетила да је изложба само мали део онога што су студенти радили током ове школске године, што је, заправо, врста слагалице у форми различитих радионица и заокруживање приче која одговара на упит – Шта све простор може.

Организатори изложбе су Одсек за уметност и дизајн, Департаман за архитектуру и урбанизам Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду и Шок ЗаДруга.

Анђела Мандић

Б. О.

Округли сто: МОЈИ ТУЖНИ МОНСТРУМИ

О ДЕМОНИМА, ИСТИНИ, ХУМОРУ, СРБИМА И ХРВАТИМА

Округлом столу о представи *Моји тужни монструми* Мата Матишића у режији Вита Тауфера (Градско драмско казалиште „Гавела“ Загреб) присуствовали су управник позоришта „Гавела“ **Дражен Ференчина** и глумци **Мада Першић**, **Антонија Станишић Шперанда**, **Филип Шоваговић**, **Јелена Михољевић** и **Свен Шестак**.

Водитељка **Александра Гловацки** начинила је увод о тексту *Моји тужни монструми*, писању Мата Матишића и кратко упоредила поменути текст и пишчеву драму *Људи од воска*. „И у Србији и у Хрватској и у Босни и Херцеговини људи својатају Мата Матишића јер његови ликови носе талог поднебља са којих су потекли.

Гласање публике за најбољу представу МОЈИ ТУЖНИ МОНСТРУМИ – 4,61

То тло је заједничко, и ми то видимо. Повезница у овој представи између три, односно четири приче колико их има у тексту, јесте поигравање истином, пропитивање шта је истина, који је то механизам којим се истина пребацује у позориште.“ Након увода, водитељ **Игор Бурић** поставио је питање глумици Мади Першић о припреми за улогу преводитељке са знаковног језика. **Мада Першић** је одговорила: „Припрема је трајала дуго. Имали смо сарадника за знаковни језик. Срећна сам што сам учила знаковни језик. Моја улога је мала, али јако је волим. *Ни из чега* у сцену улази преводитељка. Јако добро решење. Поносна сам на колеге и ауторски тим.“ **Бурић** се надовезао питањем **Јелени Михољевић** о политичкој коректности у контексту особе без инвалидитета која глуми особу са инвалидитетом. „Шалимо се да код нас у позоришту нема политичке коректности и у томе уживамо. Мате је фантастично написао текст и инкорпорирао у њега однос према глвонемој особи са толико пажње. Имали смо одличне сараднике и за српски језик“, казала је Михољевићева.

Александра Гловацки указала је да је овај текст вероватно настао из потребе да се одговори на реакције и скандале који су изазвали *Људи од воска*. Упитала је управника „Гавеле“ **Дражена Ференчину** како је дошло до инсценације текста у њихом театру. **Дражен Ференчина** објаснио је да је текст наручен за ХНК-а, а зашто тамо није игран, питање је за то позориште. „Мате и ја се дуго знамо. На невиђено сам пристао на текст. Имало смо срећу да имамо праизведбу. Било је у плану да се раде све четири приче драме, али Вита Тауфер је дуго размишљао о подели за последњи део. Није му се уклапа-

ла у ту целину и у договору са драматургом Дубравком Михановић и Матишићем, одлучили су да га изоставе. У тексту се аутор не бави само својим сопственим демонима, него је заинтересован за шири друштвени контекст, као и у другим својим текстовима. Демонима прилази са пуно хумора. Говори о појединцима који мењају микросредину и показује да се тако мења свет“, одговорио је Ференчина.

Александра Гловацки уочила је да се редитељ Вита Тауфер држи текста драме као никада до сад. Упитала је Филипа Шоваговића о приступу његовом лику. **Филип Шоваговић** нашалио се да му је олакшавајућа околност била што се лик зове Фабијан, као његов отац. „Кад сам учио текст у којем је сваки сегмент важан, схватио сам да ће моја главна борба бити познавање текста. Карактеристично је за тај лик да он више пута понавља исту ствар да би сам себе уверио у то. Бавимо се и чињеницама из медицине. Мате, али и ја касније, никад није до краја био сигуран да ли су све те теорије тачне. Тиме ми је било лакше да се сналазим у простору који је хиперреалистичан. Ту сам се пронашао. Наше гледалиште је неколико пута мање, тачно знам ко нас гледа – да ли млади, да ли старији и рецепција публике је спрам тога другачија. Синоћ ми се чинило да су били присутни припадници свих генерација. То нам је давало енергије да узмемо нови замах. Ово је било ново и лепо искуство“, рекао је Шоваговић.

Бурића је интересовало да ли постоји разлика у игрању у Новом Саду и Загребу и да ли место где се представа игра мења контекст реплика. **Свен Шестак** је одговорио: „Свеједно ми је где играм тако одвратан лик као што је мој. Можда кад би се радило о људима који нису зли него су игром случаја били на другим странама барикада. Овде је ствар јасна. Јуче је било више смеха него у 'Гавели'“. Водитеља је даље занимало како је изговарати реплике Мата Матишића. **Антонија Станишић Шперанда** говорила је о слободи коју им је редитељ пружио. Наставила је: „Мате је био на пар проба и ускочио уместо Живка Аночића и глумио сам себе. Било је то драгоцено искуство. Пуно смо плакали на пробама. Реплике су филмске, животне. Имала сам проблем што ја нисам жена као она коју играм, у смислу смирености и толеранције. Ја сам једини лик који је идеализован. Питала сам Мата да

Фото: Б. Лучић

Фотос: Б. Лучић

ли се њена толеранција некада истроши, а он је рекао да то никада није упитно. Она је његова особна Беатриче.”

Александра Гловацки питала је Јелену Михољевић зашто игра три лика и како се осећа због тога. **Јелена Михољевић** схватила је то као дар. „У овом комаду има четири жене, а ја играм три. Редитељ је тако хтео. Одмах на почетку сам помислила: *сад кад сам добила ово ѿверење, морам да га ојравдам*. Све три су другачије по изгледу, језику, карактеру. Све сам савладала са уживањем. Ми, глумци, што нам је теже, то нам је лакше”, нашалила се на крају.

Из публике су уследила четири коментара, односно похвале. Прва се јавила **Љиљана Вујић**: „Ваш долазак је ширење Стеријиног позорја. Ово је простор заједништва и сарадње. Хрватски драматурзи су изузетни. Мате је изузетан писац. Ваша игра ме је учинила радосном. Захвална сам што је овај комад, о стварању, околишу и нама самима, на репертоару. Донели сте ми пуно радости.”

Душко Љуштина се надовезао: „Свака част на довођењу ове представе. Мате је једини писац на свету у чијим текстовима глумац нема потребе да дода своју реч. Он је најбољи писац на свету. Вито Тауфер је обавио бриљантан посао. Ово је представа изнад свих могућих представа.” **Лука Кеџман** пружио је анализу текста, режије и сценографије и завршио: „Ако је намера **Крућова** да пружи увид у регион, онда ради одличан посао.” **Дејан Средојевић** наставио је речима хвале. Поставио је питање о говору: „Колико је вама у другој причи био изазован говор? Колико је српски био изазован за вас?” **Свен Шестац** се нашалио: „Једном ћу ти показати свој текст. Кад би то сад изгубио, нестале би све чаролије” и додао да је дуго припремао језик и наречја којима говори. **Јелена Михољевић** се надовезала: „Језик плеше и има богатство. Он је толико жив и улога је за себе. Не само да је лекторка радила са нама, имали смо сву могућу помоћ са стране. Бављење језиком је велика радост.”

Александра Гловацки је на крају поменула и сценографа Лазара Бодрожу похваливши га за готово неприметну, али врло промишљену сценографију.

Дивна Стојанов

СТУДЕНТ КРИТИЧАР МОЈИ ТУЖНИ МОНСТРУМИ

ФИКЦИЈА ТЕЖИ ДОКУМЕНТАРНОМ, А ДОКУМЕНТАРНО ФИКЦИЈИ

Трилогија *Моји тужни монструми*, у изведби ансамбла Градског драмског казалишта Гавела, представља драмски дневник Мате Матишића. На прво промишљање, приче делују толико различите да се поставља питање зашто су део једне целине. Међутим, као заједничка тема, коју је писац веома суптилно наметнуо, провлачи се мотив прогона. У првој и трећој причи мета тог прогона јесте лик писца, а у другој сви они који су то били током рата у Југославији.

Комад се на веома добар начин поиграва са фикцијом и стварношћу. Писац током целог комада тестира идеју да је фикција лако проверљива. Наравно да није. Након представе, ми као публика, у потпуности можемо прихватити све оно што смо чули, али исто тако и све то одбацити. Свака прича почиње у реално време, нудећи јединство времена, места и радње. На тај начин успоставља се база коју је касније могуће надоградити апсурдом, гротеском и фикцијом.

Прва и трећа прича стављају нас у контекст протеривања уметника због својих ставова, мишљења и поступака. Матишић главном лику даје име Мате, чиме заправо представа добија још један додатан слој, који је чини занимљивијом.

Наставак представе ставља нас у један другачији контекст. Више није у питању ентеријер, већ се селимо, ни мање ни више, него на гробље. Уводи се прича о тренутним дешавањима у малом месту одакле је и писац, као и о злочинима који су почињени током рата у Југославији. Приче о ратним дешавањима толико су свирепе и болне да бисмо се сви понадали да су само фикција.

Фотос: Б. Лучић

Улога Мате (Живко Аночић) је добро спроведена кроз све три приче, добро играње комедије ситуације, али и драмски веома емотивне сцене. Такође, глумац је имао додатни задатак – да нам као наратор целе ове представе затвори сваку причу. У том задатку се одлично снашао, јер је за глумца веома тешко да се стално из ситуације на сцени пребацује у улогу наратора и директно обраћа публици и то неколико пута током извођења представе.

Посебно треба похвалити Јелену Михаљевић која се као актер појављује у све три приче и три различита лика игра веома уверљиво, посебно лик Славе. Сценски говор је језгровит и тачан, посебно током треће приче, у којој Јелена Михаљевић, Свен Шестак и Фрањо Дијак говоре на српском језику.

На све до сада речено, једино што у потпуности игра против представе јесте сценографија (Лазар Бодрожа) која изгледа једнолично и опште. Она ни на који начин не допуњује доживљај и игру глумца на сцени, те је могуће замислити исту ову представу без сценографије. Ово је резултат социјалног реализма на ком је инсистирао редитељ, иако се овај комад може замислити и у редитељски стилизованој изведби.

Иако се чини да су моменти апсурда и гротеске могли бити још већи и да се у комедијама ситуације могло ићи и даље, редитељ (Вито Тауфер) није изневерио текст који

Кроки сликара Уљеше Цолића из представе „Моји шужни монџируми“

му је поверен. Без обзира на све недостатке, представа је публици понудила одличну игру око танке линије фикције и стварности.

Владимир Бељић
студент 4. година глум

ЗА ДИГИТАЛНИ ПРИСТУП
БИЛТЕНУ КОРИСТИТЕ

ЗВАНИЧНО ПИВО
69. СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

1664 BLANC

СУТРА НА ПОЗОРЈУ
ЧЕТВРТАК, 30. МАЈ

11.00 часова / Међународна селекција „Кругови“
Округли сто: Црвена вода

12.00 часова / Такмичарска селекција
Округли сто: Сирота Милева из Босне у нашој цивилизацији године 1878.

12.00 час / Културни центар Новог Сада
Позорје младих
Александар Поповић: Смртоносна мотористика и Љубинко и Десанка
Факултет уметности Приштина – Звечан

13.00 часова / Филмски кругови
Округли сто: Документарни филм са постјугословенском темом; продукција, копродукције и дистрибуција документарних филмова на постјугословенском простору

15.30 часова / СНП, Камерна сцена
Позорје младих
Александар Поповић: Смртоносна мотористика
Академија уметности у Београду

17.00 часова / Биоскоп „Арена синелекс“
Филмски кругови – селекција документарних филмова са простора бивше Југославије
Творнице радницима (аутор Срђан Ковачевић)

17.30 часова / СНП, Камерна сцена
Представљање фестивала ИНТЕФ

19.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“
ТАКМИЧАРСКА СЕЛЕКЦИЈА
КИШНИ ДАН У ГУРЛИЧУ
Текст: Милан Рамшак Марковић
Режија: Себастијан Хорват
Прешерново гледалиште Крањ и Местно гледалиште Птуј (Словенија)

21.00 час / Културни центар Новог Сада
Позорје младих
Антон Павлович Чехов – једночинке
Факултет драмских уметности Београд

21.30 часова / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“
ТАКМИЧАРСКА СЕЛЕКЦИЈА
БРОД ЗА ЛУТКЕ
Текст: Милена Марковић
Режија: Кокан Младеновић
Народно позориште Битољ (Северна Македонија)

УЛАЗНИЦЕ ЗА „ФИЛМСКЕ КРУГОВЕ“

За публику Стеријиног позорја обезбедили смо бесплатан улаз на пројекције филмова у „Филмским круговима“.
Улазнице се могу подићи на Велкам деску СНП-а у периоду од 11 до 14 часова.

